

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

“Təsdiq edirəm”

Tədrisin təşkili və təlim
Texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Z. Məmmədov
“ 14 ” 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050602-Aqromühəndislik

Fakultə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Aqrar elmlər

I. Fənn haqqında ümumi məlumat:

Fənnin adı: Nəqliyyat və daşınma texnikası

Kodu: İPF-B08

Tədris ili: III kurs (2024-2025)

Semestr: V (payız)

Tədris yükü (saat) : Audotoriya saati: 45 saat (30 saat mühazirə-15 saat laboratoriya)

Tədris forması: Əyani

İPFS üzrə kredit: 5

Auditoriya №:

II. Müəllim haqqında məlumat

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: dos. Kərimov İltifat Cavad oğlu

E-mail ünvanı: i.karimov58@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli küç. 170-a

III. Təvsiyyə olunan ədəbiyyat:

1. Y. Ə. Məmmədov, F. C. Eyyubov, E. İ. Zülfüqarov Avtomobil nəqliyyatı vasitələrinin konstruksiyasının əsasları. Bakı - 2013, 738s.
2. Y. Ə. Məmmədov, E. M. Əfəndiyev, F. S. Daşdəmirov Avtomobillərin məhsuldarlığının və maya dəyərinin amillər üzrə analizi. Bakı - 2012, 46s.
3. Cavadov Ə. Ə. Daşımalar və vahid nəqliyyat sistemi. Bakı - 2004, 260s.
4. Cavadov Ə. Ə., Bayramov M. İ., Məmmədov R. M. Avtomobil sərnişin daşımaları, Bakı - 2004, 236s.
5. Cavadov Ə. Ə. Avtomobil yük daşımaları. Bakı - 2009,
6. E. Ə. Əliyev Beynəlxalq nəqliyyat hüququ. Bakı-2009,
7. E. Ə. Əliyev Nəqliyyat hüququ. Bakı - 2011, 508s
8. M. A. Səfərli Beynəlxalq daşımaların təşkili və idarəedil - məsi. Bakı - 2011, 314s.

Əlavə:

9. Azərbaycan Respublikasının “Avtomobil nəqliyyatı haqqında” Qanunu. 2008.

10. “Avtomobil nəqliyyatı ilə yüklərin daşınması Qaydaları”. 17. 09. 2009.12.

11. “Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və baqaj daşınması Qaydaları”. 17. 11. 2009.

IV. Prerekvizitlər: Bu fənnin tədrisindən əvvəl Avtonəqliyyat vasitələrinin istismarı fənninin tədrisi zəruridir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənn yük daşımalarının texnologiyası, nəqliyyat növləri və onların idarə edilməsi ilə bağlı əsas bilikləri əhatə edir, tələbələrə yük daşımalarının planlaşdırılması, təşkil edilməsi və optimallaşdırılması üçün lazımi bilik və bacarıqlar qazandırılır, fənn, nəqliyyat vasitələrinin texniki və iqtisadi xüsusiyyətlərini araşdıraraq, onların səmərəli istifadəsini təmin etməyi hədəfləyir, beynəlxalq və yerli nəqliyyat qanunvericiliyi, logistika prinsipləri və yük daşımalarında təhlükəsizlik standartları haqqında biliklər verilir. Fənnin məqsədi tələbələri nəqliyyat sektorunda peşəkar fəaliyyət üçün hazırlamaq və onların strateji düşünmə qabiliyyətini inkişaf etdirməkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballıq sistemdə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar, həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya işlərinə görə verilir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletində bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal-tələbə keçirilmiş materialları dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialları tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunu məntiqi tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir
- 7 bal-tələbə keçirilmiş materialı başa düşür lakin, nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.
- 6 bal-tələbənin cavabı əsasən düzgündür
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmamazlıqlar var,mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal-tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir
- 3 bal-tələbənin mövzudan xəbəri var lakin fikrini əsaslandırə bilmir
- 1-2 bal-tələbənin mövzudan qismən xəbəri var
- 0 bal-cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladıqı bal 17 baldan az olmamalıdır. Əks halda tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur. Smestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə:

A) 91-100 bal-əla

B) 81-90 bal-çox yaxşı

C) 61-70-kafi

Ç) 71-80-yaxşı

E)51-60 bal qənaətbəxş, 51 baldan aşağı qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim mövzu plan: Mühazirə-30 saat, Seminar-15 saat. Cəmi 45-saat

№	Keçirilən mühazirə, seminar, məşqələ, lobaratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Mühazirə Saat/ Tarix	Laborator məşqələ saat/tarix
1	2	3	4
1	YÜK DAŞIMALARININ TEXNOLOGİYASI Plan: 1. Nəqliyyat növlərinin təsnifatı 2. Nəqliyyat vasitələrinin növləri və maddi-texniki bazası 3. Nəqliyyat vasitələrinin hərəkət tərkibi və texniki xüsusiyyətləri	2	2
2	AVTOMOBİL NƏQLİYYATININ HƏRƏKƏT TƏRKİBLƏRİNİN TƏSNİFATI VƏ İSTİSMAR XÜSUSİYYƏTLƏRİ Plan: 1. Hərəkət tərkiblərinin təsnifatı 2. Hərəkət tərkiblərinin texniki və təşkilati aspektləri 3. İstismar şəraiti və əhəmiyyəti	2	
3	YÜK VƏ YÜK AXINI Plan: 1. Ümumi baxış və yük növləri 2. Qablaşdırma və yüklərin təhlükəsizliyi 3. Yük axını və daşıma həcmi	2	2
4	AVTOMOBİL NƏQLİYYATI İLƏ DAŞIMALARIN TƏŞKİLİ VƏ TEXNOLOGİYASI Plan: 1. Avtomobil daşımalarının hüquqi əsasları	2	

	2. Avtomobil daşımalarının təşkili və icra prosedurları 3. Avtomobil daşımalarının tənzimlənməsi və inkişaf perspektivləri		
5	AZƏRBAYCAN BEYNƏLXALQ AVTOMOBİL DAŞIYICILARI ASSOSİASIYASI (ABADA) Plan: 1. ABADA və onun hüquqi əsasları 2. Avtomobil yük daşıma texnologiyası və sənədləşmə 3. Avtomobil yük daşıma müqavilələri 4. Beynəlxalq avtomobil yük daşıma prosesləri və sənədləri	2	2
6	ŞƏHƏRLƏRARASI VƏ BEYNƏLXALQ AVTOMOBİL YÜK DAŞIMALARININ TƏŞKİLİ VƏ TEXNOLOGİYASI Plan: 1. Şəhərlərarası yük daşımalarının ümumi xüsusiyyətləri 2. Şəhərlərarası yükdaşımaların təşkilatı 3. Şəhərlərarası daşıma sistemləri və hərəkət təşkilatı	2	
7	BEYNƏLXALQ AVTOMOBİL YÜK DAŞIMALARI Plan: 1. Beynəlxalq avtomobil yük daşımaları	2	2
	YÜK DAŞIMALARDA YÜKLƏMƏ-BOŞALTMA TEXNOLOGİYALARI Plan: 1. Yükləmə-boşaltma işlərinin elementləri. 2. Yükləmə-boşaltma işlərinin yerinə yetirilmə üsulları və vasitələri 3. Yükləmə-boşaltma məntəqələri	2	
9	ANBARIN ƏSAS FUNKSIYALARI VƏ AVADANLIQLARI Plan: 1. Anbarın əsas funksiyaları 2. Anbar avadanlıqları və seçim kriteriyaları 3. Yüklərin emalı və proseslərin idarə olunması	2	2
10	SƏNAYE VƏ İNŞAAT YÜKLƏRİNİN DAŞINMASI TEXNOLOGİYASININ XÜSUSİYYƏTLƏRİ Plan: 1. Texnologiya və yük daşımalarının əsasları 2. Sənaye yüklərinin daşınması 3. Mebel və elektron cihazların daşınması	2	
11	KƏND TƏSƏRRÜFATI YÜKLƏRİNİN DAŞINMASI. Plan: 1. Ümumi məlumat və kənd təsərrüfatı yüklərinin daşınması 2. Spesifik (pambıq, taxıl, şəkər çuğunduru, diri heyvan və quşların) kənd təsərrüfatı məhsullarının daşınması 3. Ərzaq yüklərinin daşınması	2	2
12	AĞIR ÇƏKİLİ VƏ İRİ QABARİTLİ YÜKLƏRİN DAŞINMASI Plan: 1. Ağır çəkili və iri qabaritli yüklərin təsnifatı 2. Yüklərin daşınması üçün texniki tələblər 3. Daşıma təhlükəsizliyinin təşkili 4. İdarəetmə və təşkilati tədbirlər	2	

13	SƏRNIŞIN NƏQLİYYATI TEXNOLOGİYALARI VƏ TƏSNİFATI Plan: 1. Sərnişin nəqliyyat vasitələrinin ümumi təsnifatı 2. Avtobusların təsnifatı və xüsusiyyətləri 3. Digər nəqliyyat vasitələrinin təsnifatı və müqayisəsi	2	2
14	SƏRNIŞIN AXINI Plan: 1. Sərnişin axını və onun xüsusiyyətləri 2. Nəqliyyat şəbəkəsi və avtobus marşrut sistemləri 3. Avtomobil nəqliyyatı ilə daşımaların təşkili	2	
15	AVTOBUS DAŞIMALARININ NÖVLƏRİ VƏ XÜSUSİYYƏTLƏRİ Plan: 1. Şəhərdaxili və şəhəratrafi daşımalarda sərnişin axını və təşkilatı prinsiplər 2. Şəhərlərarası və beynəlxalq avtobus daşımalarda komfort və səmərəlilik 3. Taksı minik avtomobilləri ilə sərnişin daşımanın üstünlükləri və innovasiyaları	2	1
	Cəmi	30	15

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Nəqliyyatın iqtisadiyyatda və istehsalatda rolunu və funksiyalarını izah etmək, müxtəlif nəqliyyat növlərinin təsnifatını və onların üstünlüklərini və çatışmazlıqlarını müqayisə etmək, yük daşımalarının texnologiyasını və yük axınının təşkilini öyrənmək, nəqliyyat vasitələrinin maddi-texniki bazasını və onların istismar xüsusiyyətlərini araşdırmaq, avtomobil nəqliyyatı ilə yük daşımalarının hüquqi əsaslarını və beynəlxalq tənzimləmə mexanizmlərini başa düşməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Tələbə:

- Müxtəlif nəqliyyat növlərinin xüsusiyyətlərini və onların iqtisadiyyatdakı rolunu təhlil edə biləcək.
- Yük axınının təşkili və nəql etmə texnologiyasını tətbiq etməyi bacaracaq.
- Avtomobil nəqliyyatının maddi-texniki bazasını və istismar xüsusiyyətlərini izah edə biləcək.
- Yük daşımalarının hüquqi və normativ əsaslarını başa düşəcək və onların tətbiqini analiz edə biləcək.
- Beynəlxalq yük daşımalarının əsas prinsiplərini və təşkilatı mexanizmlərini qiymətləndirə biləcək.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları.

I kollokvium sualları.

1. Nəqliyyat növlərinin təsnifatı
2. Nəqliyyat vasitələrinin hərəkət tərkibi və texniki xüsusiyyətləri
3. Hərəkət tərkiblərinin texniki və təşkilatı aspektləri
4. Qablaşdırma və yüklərin təhlükəsizliyi
5. Yük axını və daşıma həcmi
6. Avtomobil daşımalarının hüquqi əsasları
7. ABADA və onun hüquqi əsasları
8. Avtomobil yük daşıma müqavilələri
9. Şəhərlərarası yük daşımalarının ümumi xüsusiyyətləri
10. Şəhərlərarası yükdaşımaların təşkilatı

II kollokvium sualları.

1. Yükləmə-boşaltma işlərinin elementləri.
2. Yükləmə-boşaltma işlərinin yerinə yetirilmə üsulları və vasitələri
3. Yükləmə-boşaltma məntəqələri
4. Anbarın əsas funksiyaları
5. Texnologiya və yük daşımalarının əsasları
6. Sənaye yüklərinin daşınması
7. Ümumi məlumat və kənd təsərrüfatı yüklərinin daşınması
8. Ağır çəkili və iri qabaritli yüklərin təsnifatı
9. Sənişin nəqliyyat vasitələrinin ümumi təsnifatı
10. Sənişin axını və onun xüsusiyyətləri

XV. İmtahan sualları.

I blok

1. Nəqliyyat növlərinin təsnifatı
2. Nəqliyyat vasitələrinin növləri və maddi-texniki bazası
3. Nəqliyyat vasitələrinin hərəkət tərkibi və texniki xüsusiyyətləri
4. Hərəkət tərkiblərinin təsnifatı
5. Hərəkət tərkiblərinin texniki və təşkilati aspektləri
6. İstismar şəraiti və əhəmiyyəti
7. Ümumi baxış və yük növləri
8. Qablaşdırma və yüklərin təhlükəsizliyi
9. Yük axını və daşıma həcmi

II blok

10. Avtomobil daşımalarının hüquqi əsasları
11. Avtomobil daşımalarının təşkili və icra prosedurları
12. Avtomobil daşımalarının tənzimlənməsi və inkişaf perspektivləri
13. ABADA və onun hüquqi əsasları
14. Avtomobil yük daşıma texnologiyası və sənədləşmə
15. Avtomobil yük daşıma müqavilələri
16. Beynəlxalq avtomobil yük daşıma prosesləri və sənədləri
17. Şəhərlərarası yük daşımalarının ümumi xüsusiyyətləri
18. Şəhərlərarası yükdaşımaların təşkilatı

III blok

19. Şəhərlərarası daşıma sistemləri və hərəkət təşkilatı
20. Beynəlxalq avtomobil yük daşımaları
21. Yükləmə-boşaltma işlərinin elementləri.
22. Yükləmə-boşaltma işlərinin yerinə yetirilmə üsulları və vasitələri
23. Yükləmə-boşaltma məntəqələri
24. Anbarın əsas funksiyaları
25. Anbar avadanlıqları və seçim kriteriyaları
26. Yüklərin emalı və proseslərin idarə olunması
27. Texnologiya və yük daşımalarının əsasları

IV blok

28. Sənaye yüklərinin daşınması
29. Mebel və elektron cihazların daşınması
30. Ümumi məlumat və kənd təsərrüfatı yüklərinin daşınması
31. Spesifik (pambıq, taxıl, şəkər çuğunduru, diri heyvan və quşların) kənd təsərrüfatı məhsullarının daşınması.

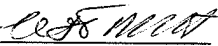
32. Ərzaq yüklərinin daşınması
33. Ağır çəkili və iri qabaritli yüklərin təsnifatı
34. Yüklərin daşınması üçün texniki tələblər
35. Daşıma təhlükəsizliyinin təşkili
36. İdarəetmə və təşkilati tədbirlər

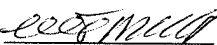
V blok

37. Sərnişin nəqliyyat vasitələrinin ümumi təsnifatı
38. Avtobusların təsnifatı və xüsusiyyətləri
39. Digər nəqliyyat vasitələrinin təsnifatı və müqayisəsi
40. Sərnişin axını və onun xüsusiyyətləri
41. Nəqliyyat şəbəkəsi və avtobus marşrut sistemləri
42. Avtomobil nəqliyyatı ilə daşımaların təşkili
43. Şəhərdaxili və şəhəratrafi daşımalarda sərnişin axını və təşkilati prinsiplər
44. Şəhərlərarası və beynəlxalq avtobus daşımalarda komfort və səmərəlilik
45. Taksi minik avtomobilləri ilə sərnişin daşımanın üstünlükləri və innovasiyaları

“Nəqliyyat və daşınma texnikası” fənninin sillabusu: 050602 –“Aqromühəndislik” ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “Aqrar elmlər” kafedrasının 06 sayılı protokol 12.02.2025-ci il tarixli iclasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur.

Müəllim: dos. İ.C.Kərimov

Kafedra müdiri: dos. İ.C.Kərimov